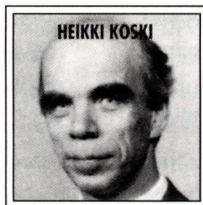

VEDENPAISUMUKSESTA SE KAIKKI ALKOI

Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa kerrotaan: "Ja Nooa oli peltomies ja ensimmäinen, joka istutti viinitarhan. Mutta kun hän joi viiniä, niin hän juopui ja makasi alasti majasansa." Hänen poikansa häpesivät häntä.

Nooasta tämä kaikki siis alkoi, myös haitat.

Kansalliskirjailijamme Aleksis Kivikin oli lukenut Mooseksen kirjansa: "Viinillä ja iloisella hummauksella on historiallinen oikeus aina vedenpaisumuksesta tähän päivään asti."

Kiven käsitys painottuikin alkoholin käytön myönteisiin puoliin: "Tiedä, että pieni noste, viaton huimaus aivoissamme on mielellemme terveellinen tuulenpuuska, liioinkin koska elämämme taivas näkyy meille harmaaksi."

Ilmiselvistä haitoistakin opittiin ottamaan irti. Vuonna 1907 valmistunut Louis Sparren ohjaama farssi "Salaviinanpolttajat" oli ensimmäinen suomalainen näytelmäelokuva.

Viinasta on aina ollut vaikea saada otetta. Kun K.-A. Fagerholm nuorena ministerinä vuonna 1938 asetti komitean tutkimaan väkijuomalainsäädännön uudistamista, hän tuskin aavisti, että työ tulee valmiiksi vasta kolme vuosikymmentä myöhemmin, jolloin hän itse siirtyi jo eläkkeelle – Alkon pääjohtajan tehtävästä.

Mutta tähän päivään: luin juuri (huhtikuussa) Systembolagetin henkilöstölehdestä, kuinka "ruotsalainen malli on uhattuna" (S:n toimitusjohtaja Gabriel Romanus), mutta

"viimeistä sanaa ei ole vielä sanottu" (lähetysoikeusneuvoston Magnus Rydén Ruotsin EU-lähetystöstä).

Uhka ruotsalaiselle mallille – ja suomalaiselle siinä sivussa – tarkoittaa tanskalaisen asiamiehen Michael B. Elmerin valmistavaa lausuntoa EY:n tuomioistuimelle Systembolagetin vähittäismyyntimonopolin kumoamisesta.

Ruotsalaiset pyrkivät osoittamaan Elmerin lausunnon virheelliseksi ja osin vanhentuneisiin tietoihin perustuneeksi. Samalla viitataan ennakkotapaukseen: tuomioistuin ei seurannut Elmerin lausuntoa italialaista tupakkamonopolia eikä kreikkalaisen apteekin äidinmaidon korvikkeen myyntimonopolia koskevilla tapauksilla.

Oli hyvä, ettei Alkoa ryhdytty pilkkomaan osiin Ruotsin mallin mukaan. Ei siinä näytä olevan suurta eroa, onko vähittäismyyntimonopoli oma itsenäinen valtionyhtiö vai ei, kun monopolia ollaan tosissaan purkamassa. Mutta jos vähittäismyyntimonopoli vastoin sosiaali- ja terveystieteellisiä ja kulttuurisia perusteita puretaan, edellytykset jatkaa ovat Alko-Yhtiöiden tapauksessa huomattavasti paremmat kuin Ruotsin mallissa.

Alkon valttina on valikoima. Missä muualla EU-maassa kuin Suomessa ja Ruotsissa on tarjolla yli 700 viinin valikoima, maapallon kaikki merkittävät viinialueet käsittäen? Yleensä valikoimat rajautuvat oman maan tai

usein vain oman alueen tuotteisiin. Eikö tässä kyse ole samanaikaisesti kansainvälisestä kilpailusta, hyvästä palvelusta ja kulttuurisista näkökohdista?

Perusteluja pohjoismaiselle järjestelmälle siis on, muitakin kuin sosiaali- ja terveystoimallisia.

Silti niin Suomessa kuin Ruotsissakin on varauduttava siihen, että mitä kauemmas päätöksenteko siirtyy – subsidiariteettiperiaat-

teen vastaisesti –, sitä vähemmän ymmärtämystä omille näkemyksille on saatavissa.

Mutta riippumatta siitä, millainen alkoholi-järjestelmä meillä on vuonna 2010, Nooan ajoilta periytyvä kaksijakoisuus ei ole mihinkään kadonnut. Miten alkoholista aiheutuvat hyödyt ja haitat painottuvat, riippuu paitsi muutosten suunnasta myös ja nimenomaan niiden voimakkuudesta.